

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621201242
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8621201242.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne K. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, XXX XX I., právne zastúpenej JUDr. Michalom Michalovčíkom, advokátom, Makovická 768/20, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.958,54 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 5Csp/76/2021-80 zo dňa 24.08.2022, takto

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok.

II. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 2 958,54 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
II. Žalobkyni priznáva náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 8Csp/26/2017 úspešne domáhala ochrany svojich spotrebiteľských práv, najmä pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.03.2012, aj vo vzťahu k neoprávnenému obohateniu zo strany žalovaného ako dodávateľa voči žalobkyni ako spotrebiteľke. Rozsudkom tamojšieho súdu č. k. 8Csp/26/2017-89 zo dňa 16.04.2018 a neskorším rozsudkom tamojšieho súdu č.k. 8Csp/26/2017-154 zo dňa 27.05.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 25Cop/64/2019-249 zo dňa 29.04.2021, ktorými bolo súdom rozhodnuté predovšetkým o (i) určení neprijateľných zmluvných podmienok, a o (ii) povinnosti vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie 2 958,54 eura. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa sa ako spotrebiteľka voči žalovanému ako dodávateľovi spotrebiteľského úveru úspešne domáhala svojich spotrebiteľských práv, o čom svedčia vyššie uvedené rozhodnutia súdov, vzniklo jej právo na primerané finančné zadosťučinenie.

Konštatoval, že vzhľadom na uvedené skutočnosti si žalobkyňa voči žalovanému uplatnila právo na finančné zadosťučinenie vo výške 2.958,54 eura, nakoľko žalobkyňa si úspešne uplatnila porušenie svojich spotrebiteľských práv a bola tým splnená hypotéza ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, pričom nárok na primerané finančné zadosťučinenie vo výške ako ho žalobkyňa požadovala zohľadňuje skutočnosti, že žalovaný sa na úkon žalobkyne obohatil o sumu minimálne vo výške 2.958,54 eura, ale tiež aj konal spôsobom, ktorý je možné považovať za v rozpore s dobrými mravmi. Výška finančného zadosťučinenia je tak primeraná povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne,

zodpovedá svojmu účelu, pričom poskytuje satisfakciu spotrebiteľovi a zároveň odradzuje dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov.

Čo sa týka námietky žalovaného ohľadne premlčania nároku na primerané finančné zadosťučinenie, k tomu súd prvej inštancie uviedol, že námietka premlčania vznesená zo strany žalovaného je nedôvodná. Uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie predchádza úspešné uplatnenie porušenia spotrebiteľského práva alebo povinnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, a to na súde. Hoci nie je vylúčené, aby si spotrebiteľ právo na primerané finančné zadosťučinenie uplatnil už v základnom konaní, nárok naň vzniká a zároveň aj premlčacia doba takéhoto nároku u spotrebiteľa začína plynúť až momentom jeho úspešného priznania súdnym rozhodnutím, čo je spájané s právoplatnosťou súdneho rozhodnutia judikujúceho porušenie spotrebiteľovho práva alebo povinnosti voči spotrebiteľovi.

3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Namietal nepreskúmateľnosť a nedôvodnosť napádaného rozsudku, pretože závery konajúceho súdu žiadnym spôsobom neodôvodňujú sumu 2.958,54 eura ako primerané finančné zadosťučinenie, a zároveň rozhodnutie je odôvodnené všeobecnými závermi, ktoré nezodpovedajú vykonanému dokazovaniu. Napádaný rozsudok neobsahuje žiadne dokázané skutočnosti, ktorých by mal odôvodniť sumu 2.958,54 eura ako primerané zadosťučinenie. Kritériom „primeranosti“ sa súd nezaoberal vôbec. Žiadne individuálne skutkové zistenia súd prvej inštancie nevzal do úvahy, naopak sám odôvodnil rozhodnutie tým, že rozhoduje paušalizovaným spôsobom.

Posúdenie námietky premlčania konajúcim súdom považoval za nesprávne a samotný súd postupoval v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/127/2017. Najvyšší súd SR v uvedenom rozsudku skonštatoval, že podmienkou pre uplatnenie nároku na primerané finančné zadosťučinenie nie je žiadne predchádzajúce súdne rozhodnutie. Význam uvedeného výkladu pre toto konanie a posúdenie námietky premlčania teda je, že ak sa primerané finančné zadosťučinenie môže uplatniť aj priamo, bez toho aby sa malo prebehnúť určité súdne konanie o nároku z porušenia práv podľa ustanovení na ochranu spotrebiteľa, potom to znamená, že premlčacia doba nemôže začať plynúť pre takýto nárok až po skončení uvedeného súdneho konania. Preto premlčacia doba pre nárok, ktorý je možné uplatniť priamo a bez potreby predchádzajúceho súdneho rozhodnutia nemôže začať plynúť až na základe nejaké právoplatného súdneho rozhodnutia. Žalobca si teda tvrdený nárok mohol uplatniť už v roku 2017 pri podaní žaloby, v konaní vedenom pod sp.zn. 8Csp/26/2017. Nesporne preto premlčacia doba uplynula skôr, ako bola žaloba podaná na súde. Žaloba v tejto veci bola na súde podaná v roku 2021, teda po uplynutí premlčacej doby a preto žalovaný toto premlčanie namieta.

Navrhla, aby odvolací súd napádaný rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie, alebo rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

5. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Stotožnila sa so záverom súdu prvej inštancie, že uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie predchádza úspešné uplatnenie porušenia spotrebiteľského práva alebo povinnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, a to na súde. Až momentom úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti na súde, sa z práva stáva nárok (actio nata). Opakovane zdôraznila, že sa javí, že jediným objektívnym kritériom pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenie je výška škodlivého následku, vyjadrená vždy v peniazoch, ktorú dodávateľ spotrebiteľovi spôsobí, alebo mienil spôsobiť. Dôvodnosť a primeranosť výšky žalobkyňi priznaného nároku na primerané finančné zadosťučinenie je tak znásobená aj takto potvrdenou hroziacou ujmom, ktorú žalobkyňa v tomto konaní riadne preukázala, navzdory žalovaným tvrdenému a ničím nepodloženému prehliadaniu skutočností, či zákonne zisteným skutkovým okolnostiam.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej ako Zákon o ochrane spotrebiteľa), upravujúce práva spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak sa na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za porušenie zodpovedá.

8. Odvolací súd sa v prvom rade vypořiadal s odvolacou námietkou žalovaného ohľadne premlčania nároku žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením otázky premlčania nároku žalobkyne, nakoľko jediným predpokladom na uplatnenie tohto nároku je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Otázka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola vysvetlená v rozhodnutí NS SR sp.zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016 alebo 6Cdo127/2017 zo dňa 30.01.2019. Nielen judikatúra Najvyššieho súdu, ale aj zákon č. 250/2007 Z.z. v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie tak nemožno uplatniť skôr, ako je porušenie práva spotrebiteľa úspešne právoplatne judikované súdom, a preto aj premlčania doba na uplatnenie tohto nároku nemôže začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po právoplatnosti príslušného rozhodnutia.

9. Pokiaľ žalobkyňa odvodzovala svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie od úspechu v základnom konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, tak v tomto prípade nepovažoval odvolací súd jej nárok za premlčaný. Rozhodnutie Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp 26/2017-154 z 27.05.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 25Co/64/2019-249 zo dňa 29.04.2021, nadobudlo právoplatnosť dňa 27.05.2021 (doložka právoplatnosti a vykonateľnosti na č.l. 32 spisu), najskôr počnúc dňom 28.05.2021 mohla žalobkyňa svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie uplatniť na súde. Žaloba bola súdu doručená súdu prvej inštancie 31.08.2021, teda v rámci trojročnej objektívnej premlčacej doby.

10. Pokiaľ však žalobkyňa odvodzovala svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie od úspechu v základnom konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, tak v tomto prípade bol jej nárok premlčaný v rámci trojročnej premlčacej doby. V prejednávanej spore rozhodnutie Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp 26/2017-89 z 16.04.2018 vo svojich výrokoch I. a II., ktorým došlo k vyhláseniu neprijateľných zmluvných podmienok, nadobudlo právoplatnosť dňa 23.05.2018 počnúc dňom 24.05.2018 mohla žalobkyňa svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie uplatniť na súde. Žaloba bola súdu doručená 02.09.2021, teda už po uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby.

11. „Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

12. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.958,54 eura titulom úspešného uplatnenia (bránenia) svojich spotrebiteľských práv v spore vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 8Csp 26/2017 o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľných zmluvných podmienok.

13. Odvolací súd je toho názoru, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdenie

žalobkyne o úspechu v základnom konaní bolo preukázané rozsudkami Okresného súdu Svidník č.k. 8Csp/26/2017-154 zo dňa 27.05.2019 a Krajského súdu v Prešove č.k. 25Co/64/2019-249 zo dňa 29.04.2019, ktorými bola uložená žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie v celkovej výške 2.958,54 eura s príslušenstvom. Súdny zložili svoj záver o povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie na závere o neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 15.03.2012, z dôvodu neplatnosti jej podstatnej náležitosti, a to úrokovej sadzby vo výške 70,01 %, pre rozpor s dobrými mravmi.

14. Za stavu, keď vyššie uvedenými rozsudkami v základnom konaní došlo k vyhovneniu žaloby spotrebiteľky v dôsledku prijatého záveru súdov o povinnosti dodávateľa vydať spotrebiteľke bezdôvodné obohatenie v celkovej výške 2.958,54 eura s príslušenstvom, pričom tieto rozsudky nadobudli právoplatnosť, sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že v tejto veci základ nároku je daný. Bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenie práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie.

15. Z hľadiska výšky priznávaného primeraného finančného zadosťučinenia musí odôvodnenie priznanej výšky byť presvedčivé. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

16. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

17. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, čo viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Tak to bolo aj v prejednávanej veci, keď súd prvej inštancie považoval za adekvátnu a primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu až v požadovanom rozsahu 2.958,57 eura, keď správne prihliadol na hrubé porušenie spotrebiteľských práv žalobkyne zo strany žalovaného, keď žalovaný požadoval od nej neprimerane vysoký úrok vo výške 70,01 % v rozpore s dobrými mravmi, ktorý 6-násobne prevyšoval priemernú úrokovú sadzbu obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných v domácnostiach v marci 2012 (11,76 %). Z vlastnej súdnej praxe je známe odvolaciemu súdu, že žalovaný požadoval od spotrebiteľa takéto priam až úžerne úroky opakovane v mnohých súdnych sporoch, resp. sa dopúšťal mnohých iných porušení spotrebiteľského práva voči spotrebiteľom. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od recidívy a na upustenie od porušovania spotrebiteľských práv, odvolací súd konštatuje, že priznaná suma finančného zadosťučinenia 2.958,57 eura je postačujúca.

18. Je zrejmé, že žalobkyňa s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 8Csp/64/2019, ako aj v rámci odvolacieho konania 25Co/64/2019, v ktorej žalovaný spochybňoval dôvodnosť podanej žaloby i napriek zjavnému a hrubému porušeniu dobrých mravov, bola dlhodobo nedôvodne vystavená stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia uvedeného konania. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý požadoval neprimerane vysoké úroky, v dôsledku čoho sa žalovaný bezdôvodne obohatil o takmer 3.000,- eur.

19. Judikatúra súdov, vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj inými odvolacími námietkami.

20. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).